

ב"ה

קל וחומר

כי תפגע שור איבך או חמרו תעזה השב תשיבנו לו

גזירה שווה

לא תשימו קרחה בין עיניכם למת / לא יקרחו קרחה בראשם

בניין אב מכתוב אחד

וביום הראשון מקרא קדש וביום השביעי מקרא קדש יהיה לכם כל מלאכה לא יעשה בהם אך אשר יאכל לכל נפש הוא לבדו יעשה לכם

בניין אב משני כתובים

כי תבא בקרם רעד ואכלת עגבים כנפשך שבועד ואל פליך לא תתן /
כי תבא בקמות רעד וקטפת מלילת בידך וחרמש לא תניף על קמת רעד

כלל ופרט

אדם כי יקריב מכס קרבן לה' מן הבמה מן הבקר ומן הצאן תקריבו את קרבנכם

פרט וכלל

וכן תעשה לחמרו וכן תעשה לשמלתו וכן תעשה לכל אבדת אחיד אשר תאבד ממנו ומצאתה לא תוכל להתעלם

כלל ופרט וכלל – אי אתה דן אלא כעין הפרט

ונתתה הפסך בכל אשר תאנה נפשך בבקר ובצאן וביין ובשכר ובכל אשר תשאף נפשך ואכלת שם לפני ה' אלהיך ושמת אתה ובייתך

כלל שהוא צריך לפרט

כל הבכור אשר יולד בבקרך ובצאנך הזכר תקדיש לה' אלהיך /
קדש לי כל בכור פטר כל רחם...

כל דבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל ללמד,

לא ללמד על עצמו יצא, אלא ללמד על הכלל כולו יצא

ויום השביעי שבת לה' אלהיך לא תעשה כל מלאכה /
לא תבערו אש בכל משבתיכם ביום השבת

דבר שהיה בכלל ויצא לטעון טען אחר שהוא כענינו, יצא להקל ולא להחמיר

ובשר כי יהיה בו בערו שחין ונרפא
או בשר כי יהיה בערו מכנת אש

דבר שהיה בכלל ויצא לטעון טען אחר שלא כענינו, יצא להקל ולהחמיר

ואיש או אשה כי יהיה בו נגע בראש או בזקן

דבר שהיה בכלל ויצא לידון בדבר חדש,

אי אתה יכול להחזירו לכללו עד שיחזירנו הכתוב לכללו בפירוש

ונפש כי תחטא ושמעה קול אלה והוא עד או ראה או ידע אם לוא יגיד ונשא עונו

דבר הלמד מענינו

לא תגנב / לא תגנבו ולא תכחשו ולא תשקרו איש בעמיתו

דבר הלמד מסופו

כי תבאו אל ארץ כנען אשר אני נתן לכם לאחזה ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחוזתכם ונתתי את הבית את אבניו ואת עציו ואת כל עפר הבית

שני כתובים המכחישים זה את זה עד שיבוא הכתוב השלישי וכריע ביניהם

ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר /

ונועדתי לך שם ודברתי אתך מעל הכפרת מבין שני הכרבים אשר על ארון העדת /
ובבא משה אל אהל מועד לדבר אתו וישמע את הקול מדבר אליו מעל הכפרת אשר על ארון העדת מבין שני הכרבים וידבר אליו.